

# SÜREYYA GÜNEŞ ANAOKULU REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA SERVİSİ OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE CİNSELLİK VE CİNSEL EĞİTİM VELİ BÜLTENİ

Değerli anne ve babalar,

Bu bülten okul öncesi çocuklarda cinsel gelişimi, çocuklarda görülebilecek cinsellikle ilgili davranışları ve çocuklara verilecek cinsellik eğitimini tanıtmak amacıyla hazırlanmıştır. Siz değerli velilerimizin aklındaki pek çok soruya cevap bulacağımızı düşünüyoruz.

**ÖNEMLİ NOT:** Çocuğunuz için psikolojik yardım ve cinsellik eğitimi için başvuracağınız kişilerin bu konuda uzman çocuk ve ergen psikiyatristi, psikolog, psikolojik danışman veya pedagoğ olmasına dikkat ediniz. Çocuğunuzun sağlığı için bu meslek grupları dışındaki kişilere itibar etmeyiniz.

Zübeyir ÇAY  
Psikolojik Danışman

## OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA CİNSEL EĞİTİM

Çocuklara ve ergenlere kadın ya da erkek olma, cinsiyete ilişkin rolleri kabul etme, kendi ve karşı cinsin özellikleri hakkında bilgi sahibi olma amacıyla verilen eğitimidir.

### Çocuklara okul öncesi dönemde verilecek olan cinsellik eğitiminin çerçevesi ne olmalı?

- Özellikle kendi fiziksel özellikleri hakkında bilgi vermek,
- Karşı cinsten hangi açılardan farklı olduğunu aktarmak,
- İyi ve kötü dokunuşları ayırt edebilmesini öğretmek temel yaklaşım olmalıdır.

## 3 YAŞ DÖNEMİ CİNSEL GELİŞİM

- Tuvalet eğitimiyle birlikte çocuk, cinsel bölgenin daha fazla farkına varır.
- Kendi cinsiyetinden emindir ancak bunun kalıcı olup olmadığını bilmez.
- Diğer çocuklara kız veya erkek oluşlarına göre farklı davranmaya ve onların davranışını kabul etmeye başlar.

• Cinsel organlar ve bedensel fonksiyonlar için kelimeler öğrenir. Bu dönemde çocuğa cinsel organların doğru terimlerle tanıtılması gerekir.

- Bedensel temas, öpülüp sevmeye duyulan ihtiyaç devam eder.

## 4 YAŞ DÖNEMİ CİNSEL GELİŞİM

• Bebeklerin nereden ve nasıl geldiklerine dair sorular sormaya başlar. Üreme bu yaştaki çocukların anlaması için çok karmaşık bir süreçtir.

• Akranları ve oyuncaklar aracılığı ile cinselliği anlamaya çalışır. “Doktorculuk” ve “Evcilik” oynayarak kadın ve erkek vücutları arasındaki farklılıkları öğrenmek için çabalar.

- Başkalarının tuvalette ne yaptığını merak eder.

## 5 YAŞ DÖNEMİ CİNSEL GELİŞİM

- Bebeklerin nasıl oluştuğundan ziyade nasıl doğduklarıyla ilgilidirler.
- Arkadaşlarından cinsellikle ilgili doğru olmayan bilgiler edinebilirler.
- Giyinirken veya banyoda yanlarında kimsenin bulunmasını istemezler.
- Cinsiyetler arası farklılıklara karşı daha duyarlı olmaya başlarlar. Kendi cinsiyetinden çocuklarla arkadaş olma eğilimi gösterirler ve kadın/erkek rollerine olan ilgileri giderek artar.
- Cinsel oyunlara ve masturbasyona devam eder.
- Vücuduna sahip çıkmayı bilir ve kendisine uygunsuz biçimde dokunulduğunda “hayır” diyebilir.

## ÇOCUĞUNUZUN KENDİ CİNSİYETİNİ VE KARŞI CİNSİ TANIMAYA BAŞLADIĞINI NASIL ANLARSINIZ?

- Çocuğunuz çıplak dolaşmaktan hoşlanır.
- Aynanın karşısında soyunup kendisini seyreder.
- Cinsel organıyla ilgilenir.
- Karşı cinsten çocuk ve yetişkinlerin bedenine ilgi duyar ve onlara dokunmaya çalışır.
- Kendi cinsinden ya da karşı cinsten kişilerle dudaktan öpüşmek ister.
- Tv, dergi ve gazetelerde yer alan cinselliğin ön plana çıktığı fotoğraf ve sahnelere ilgi duyar.
- Cinsiyet faktörünün ortaya çıktığı oyunlara ilgi duyar.
- Cinsellikle ilgili merak ettiği konularda çeşitli sorular sorar.

## SORULAR KARŞISINDA NASIL BİR TUTUM SERGİLENMELİ?

- Bu sorular karşısında sakin olunmalı. Sadece bilgi almak amacıyla soru sorduğu unutulmamalı.
- Çocuğun her şeyi açıkça sorabilmesini sağlamak amacıyla dikkatli bir şekilde dinlenmelidir. Çocuğun cinsellikle ilgili soruları cinselliğin yanlış, çekinilecek hatta bazen suçluluk duyulacak, utanılacak bir şey olduğunu düşünmesine neden olmadan mutlaka yanıtlandırılmalıdır.
- Çocuk kime sorarsa o kişi soruyu yanıtlandırmalıdır.
- Çocuğa verilen yanıtlar doğru ve yaşına uygun olmalıdır.
- Çocuğa gereksinimi kadar bilgi verilmelidir.

## GELİŞİM SÜRECİ İÇERİSİNDE GÖRÜLEN CİNSELLİKLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR

### 4 Yaşından Küçük Çocuklar

- Özel yerlerde ve topluluk içerisinde gizli yerlerine dokunmak ve keşfetmek.
- Gizli yerlerini elleri veya başka objelerle sürtmek.
- Gizli yerlerini başkalarına göstermek.
- Annelerinin veya başka kadınların göğüslerine dokunmaya çalışmak.
- Kıyafetlerini çıkartmak ve çıplak kalmayı istemek.

- Başka insanları çıplakken görmeye çalışmak.
- Kendileri veya başkaları hakkında bedensel sorular sormak.
- Yaşıtlarıyla vücutları hakkında konuşmak.

#### **4-6 Yaş Arası Çocuklar**

- Gizli yerlerine bilerek başkaları önünde dokunmak (mastürbasyon yapmak).
- Başka insanları çıplakken görmeye çalışmak.
- Flört davranışlarını taklit etmek(öpmek, el ele tutuşmak).
- Gizli yerleri hakkında konuşmak ve anlamını bilmeseler bile uygun olmayan kelimeler söylemek.
- Yaşıtlarının gizli yerlerini keşfetmeye çalışmak (örn; doktorculuk oynarken, kendininkini gösterirsen benimkini gösteririm).

#### **ÇOCUKLARDA MASTÜRBASYON**

Dokunma yoluyla cinsel organını keşfeden çocuk zamanla tesadüfen zevk almaya başlar ve bunun sonucunda mastürbasyon yaptığı görülebilir. Çocukların herhangi bir şekilde genital bölgelerini uymaları ve bu sırada terleme, kızarma, nefes nefese kalma, ritmik hareketlerin oluşması gibi bulguların olmasına “çocukluk mastürbasyonu” denir. Mastürbasyon bebeklik döneminden itibaren çocukların gevşemek için keşfettikleri parmak emme, tırnak yeme gibi davranışlardan çok farklı değildir. Endişe edilecek bir durum değildir. Fark edildiği anda kızıp uyarmak yerine dikkatini başka yöne çekmek uygundur. Uykuya dalma öncesi masal anlatmak, ellerini, saçını okşayarak rahatlatmak yararlı olacaktır.

#### **MASTÜRBASYON KONUSUNDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR:**

Çocukların merak, keşif ve duygusal zevk gibi birçok farklı nedenlerle mastürbasyon yapabileceğini unutmayın. Çocuklarda bu davranışın normal olduğunu kendinize sıklıkla hatırlatın. Davranışa değil nerede yapıldığına odaklanın. Çocuğunuz topluluk içinde mastürbasyon yapıyorsa bunu tek başınayken yapmasının daha uygun olduğunu belirtin. Çocuklar kaygılı ve sıkıntılı oldukları zaman (az ilgi ve sevgi, memeden kesme, bakıcı değişimi, kardeş doğumu, aile içi sorunlar gibi) kendilerine haz ve doyum sağlayan tek kaynak olarak mastürbasyona başvurabilirler. Çocuğunuz oyun ya da aktivite sırasında mastürbasyon yapıyorsa onu endişelendiren konunun ne olduğunu bulmaya çalışın.

#### **MERAKLANMAYIN!**

Çocukluk döneminde görülen mastürbasyon davranışında cinsel fantaziler yer almaz. Genellikle ortaya çıkışından bir süre sonra kendiliğinden kaybolur.

Ancak, ailenin olaya gereğinden fazla ilgi göstermesi durumunda veya çocuğunuz yaşadığı duygusal zorluklar kapasitesinin üstünde olduğunda, mastürbasyon bir ilgi çekme, rahatlama ve kaçış yöntemi olarak görülebilir.

#### **MASTÜRBASYONUN SONU GELMEZSE**

**Tablo bir saplantı şeklinde olursa:** Çocuk için evde ve okulda nelerin eksik olduğu araştırılmalı ve bulunmalıdır. Bu doyumsuzluk ve çatışmaların nedenleri ile bunların giderilme yolları tespit edilmelidir. Uzman denetiminde aile yönlendirilerek, olumsuz, yakın çevre ortamı yeniden düzenlenmelidir.

#### **DOĞRU ZAMANDA DOĞRU BİLGİLENDİRME**

##### **4 YAŞINDAN KÜÇÜK ÇOCUKLAR İÇİN TEMEL BİLGİLER**

- Erkekler ve kızların birbirinden farklı oldukları
- Erkekler ve kızlar için farklı olan vücut kısımlarının isimleri
- Bebekleri annelerin doğurduğu
- Kişisel sınırlarla ilgili kurallar (gizli yerlerin kapalı olması, başka çocukların gizli yerlerine dokunulmaması gerektiği) çocuklara anlatılmalı

• Vücut ile ilgili sorulara basit cevaplar verilmeli.

##### **4-6 YAŞ ARASI ÇOCUKLAR İÇİN TEMEL BİLGİLER**

- Bebeklerin anne karnında nasıl büyüdüğü ve doğum süreci
- Erkeklerin ve kızların büyüdükçe vücutlarının değiştiği
- Kişisel sınırlarla ilgili kurallar
- Gizli yerlere dokunulmasının iyi hissettirmesi fakat bunun özel alanlarda yapılması gerektiği
- Normal olan dokunuşlar (rahatlatıcı güzel ve nazik davranışlar) ve normal olmayan dokunuşların (rahatsız edici, istenmeyen ve acı veren) birbirlerinden farkı
- Vücudun çocuğunuz kendisine ait olduğu
- Herkesin, büyükler tarafından olsa bile, kendi isteği dışında dokunulduğunda “hayır” deme hakkı olduğu
- Hiç kimsenin, çocuk ya da büyük, başkasının gizli yerlerine dokunma hakkı olmadığı
- Büyüklerin size yanlış bir şey istediği zamanlarda (onların gizli yerlerine dokunma isteği gibi) onlara hayır

demenin normal olduğu

- Başkaları eğer uygun olmayan şeyler isterse kime söylemeleri gerektiği konusunda çocuk bilgilendirilmeli
- Vücut ile ilgili sorulara basit cevaplar verilmeli.

## ÇOCUĞUNUZLA CİNSELLİK HAKKINDA KONUŞURKEN

**Çocuğunuzla cinsellik hakkında konuşmaya başlamadan ya da sorularını yanıtlamadan önce dikkat etmeniz gereken temel noktalar vardır:**

Çok fazla bilgi çocuğunuz için ağır gelebilir. Çocuğunuza yaşına uygun ve anlayabileceği bilgiler verin. Daha duymaya hazır olmadığı bilgileri vermekten kaçının. Eğer çocuğunuz sizi şaşırtacak veya cevabını bilmediğiniz bir soru sormuş ise bunun cevabını bilmediğinizi, öğrenip en kısa zamanda kendisine de aktaracağınızı belirtirbilirsiniz.

Yaş evrelerine göre yapılması gereken konuşmalar çok önemlidir. Okul öncesi dönemde cinsellik hakkında konuşma küçük yaştan başlamalı ve büyüme süreci içerisinde çocuğun soru ve merakı doğrultusunda devam etmelidir.

**Çocuklarla cinsellik hakkında erkenden konuşmak onların cinsel olarak erken gelişmelerine neden olabilir düşüncesi doğru mudur?**

Cinsellik hakkında konuşmak erken gelişimi tetiklemez. Aksine, cinsel konularda net bir anlayışa sahip çocukların ileride bu konuda daha sorumlu davrandıkları görülmektedir. Bu dönemdeki çocuğunuzla cinsellik hakkında konuşmak, okul ve ergenlik dönemlerinde cinsel konular hakkında konuşabilmenin önünü açmaktadır.

### UNUTMAYIN!

En önemlisi her soruya hazır olmayabilirsiniz veya cevabınız olmayabilir. Çocuğunuzun dinlemek ve ne sorduğunu gerçekten anlamak ve sorularının cevabını siz de tam olarak bilmeseniz de birlikte cevapları araştırabileceğinizi, yardımcı olacağınızı, cinsellik ile ilgili soru sormanın hiçbir yanlış tarafı olmadığını hissettirmek en önemlisidir. Çocuklarımızla cinsellik hakkında konuşmak onların güvende olmasını sağlar.

Unutmayın! “küçüksün anlamazsın” demek ile “aşlında bu biraz karmaşık bir konu, sana anlatayım sen de bana takıldığın soruları sor” demek arasında çok fark vardır.

## ÇOCUKLARIN SORULARINA VERİLECEK YANITLAR

**SORU:** Bu nedir? (Erkek çocuk)

**CEVAP:** Bu senin penisin. Bütün küçük erkek çocuklarda ve bütün baban gibi adamlarda var. Anneler ve kızlar başka türüdür. Onlarda penis yerine vajina vardır.

**SORU:** Bu nedir? (Kız çocuk)

**CEVAP:** Bu senin vajinan. Bütün küçük kızlarda ve büyük kadınlarda var. Erkeklerde ise penis vardır.

**SORU:** “Neden benim de ağabeyiminki gibi şeyim yok?”

**CEVAP:** “Kızlar ve erkekler ayrı yaratılmışlardır. Erkeklerin genital organları dışarı doğru kızların ise daha farklı gelişmiştir. Penisi ya da vajinası olmak kız ya da erkek olmayı yapan şeylerden biridir.” Kız çocuğuna anne bunun kendisinde de olmadığını, çocuk doğurabilmek için kadınlarda vajina olduğunu söylemelidir.

**SORU:** “Bebekler nereden gelir?”

**CEVAP:** “Onlar annenin karnında yaşar ve büyürler. Orada sıcak ve güvenli özel bir bebek yuvası vardır. Bebek dünyaya gelebilecek kadar büyüdüğünde annenin içinden çıkarlar. Kızlar yeterince büyüdüğünde anne olabilirler.

**SORU:** Ben doğmadan önce neredeydim?

**CEVAP:** Aklımda ve hayallerimdeydin. Hep senin gibi bir oğlum/kızım olmasını hayal ederdim diyebilirsiniz.

**SORU:** Bebek annesinin içine nasıl girer?

**CEVAP:** Bütün kızların ve annelerin içinde küçücük yumurtalar vardır. Ama bu yumurta yediğimiz yumurta gibi değildir. Bir kadın anne olmak istediği zaman baba, anneye bir tohum verir ve o yumurta babanın verdiği tohumla birleşince rahim denen özel bir yerde bebeğe dönüşmeye başlar. Rahim annenin içindedir ama midenin içinde değil, başka yerde. Bebek burada özel bir şekilde beslenir. Yeterince büyüdüğünde dünyaya gelir.

**Çocuk bu soruyla bebeğin nereden geldiğini bilmek ister. Çocuğun bilmek istediği şeyi doğru anlamak gerekir. 6 yaş çocuğu cinsel ilişki ile ilgili ayrıntıları almaya hazır değildir.**

**SORU:** Ben nasıl doğdum? Bebekler nasıl doğar? Bebek hangi yoldan çıkar?

**CEVAP:** Annelerde bebeğin dışarı çıkabilecekleri bir delik vardır. Sen karnımdaki özel yerde rahimde büyüdükten sonra bu delikten dışarı çıktın.

**SORU:** Neden babaların bebekleri olmaz? Babalar neden bebek doğurmaz?

**CEVAP:** Erkeklerin vücudunda bebeklerin büyüyebileceği küçük oda ve bebeğin çıkmasına yarayan delik yoktur.

**SORU:** Benim de bebeğim olacak mı?

**CEVAP:** Anne baba olacak kadar büyüdüğünde sen de evleneceksin, senin de çocukların olacak.

**SORU:** “Babamın neden göğüsleri(memeleri) yok?”

**CEVAP:** ”Anne bir kadın, baba bir erkektir. Yalnız annelerin göğüsleri olur. Çünkü annenin memesinde bebek doğduktan sonra yeni doğan bebeği beslemeye yarayan süt olur.”

## **ANNE BABALARIN ÇOCUK YETİŞTİRMEYLE İLGİLİ SIKLIKLA SORDUĞU SORULAR VE YANITLARI**

### **Cinsel eğitime ne zaman başlanmalı?**

Çocuğunuz cinsellikle ilgili sorular sormaya başladığında cinsel eğitime başlama zamanı gelmiş demektir. Erken yaştan itibaren çocuğun yaşı ve gelişimine uygun olarak verilecek bilgiler, ileride verilecek karmaşık bilgiler için temel oluşturur. Bu sebeple cinsel eğitime ne zaman başlanacağından çok her yaşta nasıl konuşulacağına bilinmesi daha önemlidir.

### **Çocuğa cinsellikle ilgili bilgi vermekle onun merakını erkenden uyandırmış olur muyuz?**

Hayır. Açık, kısa, doğru ve doğal bir biçimde verilen bilgiler çocuğun anne babasına olan güvenini pekiştirir ve tatmin edicidir. Başkalarına soru sormak durumunda kalmaz.

### **Cinsellikle ilgili bilgi vermek yerine odasına kitap bıraksak olmaz mı?**

Kesinlikle hayır. Kitabı çocuğunuzla birlikte okuyabilirsiniz ama kitabı ona vererek bu sorumluluğu yerine getirmiş olamazsınız.

### **Benim çocuğum hiç soru sormuyor diyenler ne yapmalılar?**

Her çocuk cinselliği merak eder. Cinsel konular ile ilgili soru sormayan çocuklar ya daha önce sordukları sorular nedeniyle ayıplanmıştır ya da kendilerini rahat hissedecekleri bir ev ortamı bulamamışlardır.

Daha önceki girişimlerini yanıtız bırakmak, bu konunun konuşulmaması gereken gizli bir konu olduğu mesajını vermek çocuğun soru sormasını engeller. Çocuğunuz 4-5 yaşında olduğu halde bu konuyu merak etmiyor ya da konuyla ilgili sorular sormuyorsa onu siz yönlendirin.

### **Sorularına hazırlıksız yakalanıldığında ne yapılmalıdır?**

Ansızın beklenmedik anda soruyla karşılaşan anne ve baba ne yapacağını bilmemenin verdiği telaşla “Ayıptır, daha sen çok küçüksün” gibi kaçamak cevaplar vererek çocuğu başından savmak veya soruyu duymazlıktan gelerek cevapsız bırakmayı tercih eder. Bu tutum çocuğun merakını daha da artırır. Bunun yerine “Bu iyi bir soru” türünde yanıt vererek zaman kazanmaya çalışabilirsiniz. Bu, size düşünmek için fırsat yaratır. Konu ile ilgili aklımıza gelen ilk yanıtı verip ilk fırsatta sorusunu daha açıklayıcı şekilde yanıtlayabilirsiniz.

### **Farklı cinsiyetten kardeşler aynı odada yatabilir mi?**

5 yaşına kadar farklı cinsten kardeşler aynı odada yatabilirler. Bu yaştan sonra odaları ayırmak kişisel gizliliğin sağlanması açısından daha uygundur.

### **Çocukların anne- babaları ile aynı odada yatmaları uygun mudur?**

Yatak odası anne babaya aittir. Üstelik çocukların yaşları ne kadar küçük olurlarsa olsun cinsel ilişki sırasında görecekerinden etkileneceklerdir. Çocuğun kendine olan güven duygusunun gelişebilmesi için erken yaşlarda kendi odasında tek başına yatabilmeyi başarması gerekir.

### **Sünnet yaşı ne olmalı ve çocuk nasıl hazırlanmalıdır?**

Cinsel gelişim açısından çocuğun kendi vücudu ile çok fazla ilgili olduğu 2-7 yaş arası sünnet düşünülmemelidir. Çocuk sünnet olduğunda penisinin kesilip, organının eksileceğinden korkar. Çocuğa penisinin kesilmeyeceği sadece penisinin ucunda fazlalık olarak bulunan derinin alınacağı anlatılmalıdır.

### **Çocuklar öğrendiklerini uygulamaya kalkarsa ne yapılmalıdır?**

Anne ve babalar çocukların öğrendikleri bilgileri uygulayabileceklerinden endişelenirler. Aslında bu düşünce yetişkinlerin kendi düşüncelerini çocuklara yansıtması anlamına gelir. Çocuk, erişkinler gibi cinsel istek ve ilgi duymadığından bu korku yersizdir. Ayrıca biyolojik olarak da hormonlar tarafından uyarılmamaktadır. Çocuk sadece bilgi edinme isteği ile soru sormaktadır.

### **Çocukların büyüklere çıplak görmesi doğru mudur?**

3 yaşından itibaren karşı cins çocukların yanında soyunmamaya özen göstermek, çocuğun bu konudaki toplum kurallarını öğrenmesi ve uygulaması için faydalı olur.

### **3-4 yaşlarındaki oğlan/kız çocuğu cinsel organı ile oynuyorsa bu durumda nasıl bir davranış sergilenmelidir?**

Cinsel organlarda daha çok duyu sinirleri bulunur. Küçük çocuklar cinsel organlarını bir yere sürttüğünde, örneğin ayağını sürtmekten daha çok zevk aldıklarını fark edince bu hareketi daha çok yapmaya başlarlar. Çocukların cinsel bölgeleriyle oynaması herhangi bir amaca yönelik olmayıp, hoş duygular yaşadıkları içindir. Çocuğa bu hareketleri yapmamasını söylemek yerine nerede ve ne zaman yapılmaması gerektiğini anlatın. Bunu öğrenmesi zaman alabilir, kızmayın bir süre sonra öğrenirler.

### **Çocuğun hangi davranışları bir uzmana başvurmayı gerektirir?**

- Çocuğunuz uyarılarınıza rağmen banyo yapanları ısrarla izlemeyi sürdürüyorsa yardım alınmalı.



• Sürekli ve ısrarlı olarak kendinden daha küçük çocukları cinsiyet ve cinsellikle ilgili oyunlar oynamaya zorlamak.

• Arkadaşlarını üzerindeki giysileri çıkarmaya zorlamak.

• Yabancı ya da yakın yetişkinler tarafından sarılıp, öpülmekten, dokunulmasından, iletişime geçmekten korkmak.

• Kendi cinsinden ya da karşı cinsten nefret ettiği hissedildiğinde.

• Mastürbasyon yapma sıklığının artması durumunda uzmandan yardım alınması gerekir.

### Okul öncesi dönemde farklı cinsiyetten kardeşler birlikte yıkanabilirler mi?

2 yaşına kadar çocukların ebeveynlerini ya da kardeşlerini çıplak görmeleri sorun yaratmaz. Ancak daha büyük yaştaki çocukların ayrı yıkanmaları gerekir. Kız çocukların anne, erkek çocukların baba ile yıkanmaları farklılıkları konuşmak için fırsat olabilir. Anne babaların 2 yaşından büyük çocuklarını yıkarken giyinik olmaları gerekir.

### Çocuklar cinsel içerikli oyunlar oynadığında nasıl davranılmalı?

Okul öncesi dönemde çocukların cinsel içerikli oyunlar oynamalarının altında merak ve öğrenme isteği yatar. Cinsel içerikli oyunlar fark edildiği zaman ilk yapılması gereken çocukları azarlamadan, korkutmadan bazı şeyleri merak ettiklerini anladığımızı onlara hissettirmektir. Bu oyunlardan hareketle merakları ve cinsel gelişimleri üzerine konuşmak uygun olacaktır.

### Çocuklar birbirlerine cinsel organlarını gösterdiklerinde nasıl davranmak gerekir?

Çocuklara kişisel ve özel bölgelerin gizliliği ile ilgili bilgiler vermek gerekir. Bedenin hangi ortamlarda gösterilip, hangi ortamlarda gösterilmeyeceğini öğretmek bu yaş grubu için gereklidir.

### Çocuğa cinsel ilişki ve üremeyi ne zaman anlatmak daha doğru olacaktır?

Çocuklar yaklaşık olarak dokuz yaşından sonra cinsel ilişkinin ne olduğunu ve üremenin nasıl gerçekleştiğini anlayabilecek zihinsel olgunluğa ulaşırlar. Bu nedenle bu yaş evresinden itibaren doğru bir dille anlatılabilir.

### YARARLANILAN KAYNAKLAR:

Bayhan, P. ve Artan, İ.(2009), Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Morpa Yayınları, İstanbul.

Çalışır, D.(2014), Cinsel Eğitim & Çocukluktan Ergenliğe, Profil Yayıncılık, İstanbul.

Çankırılı, A.(2008), Anne Ben Nerden Geldim, Uğur Böceği Yayınları, İstanbul.

Yanardağ Çelik, Y.(2016), Çocuklar İçin Cinsel Eğitim Öyküleri, Net Çocuk Yayıncılık, İstanbul.

Zübeyir ÇAY  
Psikolojik Danışman

e-mail:  
z.cay@outlook.com